

УДК165.161(045)

О. П. Скиба

ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Національний авіаційний університет

Анотація. Статтю присвячено дослідженню особливостей функціонування Інтернет-комунікацій в інформаційну епоху. Поява і розвиток у житті людства Інтернет-комунікацій стає причиною створення віртуальної реальності, яка суттєво змінює форми взаємовідносин між людьми. Замість особистих зустрічей і безпосереднього спілкування люди звикають здійснювати комунікацію у віртуальному просторі, що позначається на їхній професійній діяльності, навчанні, особистому житті, дозвіллі тощо. Новітні форми Інтернет-комунікацій не лише відкривають перед людством унікальні можливості творчої самореалізації людини, а й створюють нову соціокультурну реальність. Тому виникає необхідність дослідження особливостей функціонування нових форм Інтернет-комунікацій та їхнього впливу на розвиток суспільства.

Ключові слова: інформаційне суспільство, наукові комунікації, інформаційно-комунікаційні технології, соціальні мережі, Інтернет-комунікації, гіпертекст.

Вступ

На початку XXI століття стрімкий розвиток науки і техніки дав початок новій цивілізації, яка ґрунтується на інформаційних і комп'ютерних технологіях та всесвітній комунікації. В останні роки новітні технології поступово проникли в усі сфери життя суспільства: науку, освіту, культуру дозвілля тощо і стали основою для виникнення нових форм віртуальної комунікації, яка все частіше замінює реальне спілкування. Офіційно, мережа Інтернет з'явилася ще в минулому столітті, однак саме в останні десятиліття інформаційні технології досягли такого рівня розвитку, що починають здійснювати потужний вплив на хід цивілізаційних процесів. У першу чергу, це стосується комунікаційних процесів, адже спілкування у віртуальному середовищі, за допомогою Інтернет-технологій, має свої особливості. Дійсно, старі традиційні форми комунікацій частково зберігаються, але деякі з них поступово відходять у минуле, так, наприклад, телеграми поступово замінюються sms-повідомленнями, а звичайні листи – спілкуванням в інформаційній мережі (Скуре, різноманітні форуми тощо). Відбувається поступова модифікація традиційної системи комунікацій, що сприяє появі нових форм інформаційно-комунікаційних систем.

Так, свого часу, поява реферативних служб і бібліографічної техніки була викликана потребою в цих засобах комунікації. Потім людина стала свідком того, як публікація статей модифікувалась у різні види більш оперативної інформаційної техніки; друкарська машинка і листи поступились місцем комп'ютеру й електронній пошті. Сьогодні поява нових інформаційно-комунікаційних систем свідчить про зростання значення інформації у функціонуванні суспільних і державних інститутів та в житті кожного члена суспільства. Окремі західні вчені-теоретики, зокрема Д. Белл і Е. Тоффлер, саме зростання ролі теоретичних наукових знань та інформації ще в кінці минулого століття визначають характерними рисами інформаційного суспільства. М. Кастельс, розвиваючи свою теорію «інформаційного суспільства», відмічає зростання ролі міжнародних взаємодій, наголошуючи, що саме розвиток нових технологій і підвищення ролі інформації стають матеріальною основою глобалізації економіки (Кастельс, 2000).

Е. Мирський та В. Онопрієнко у своїх роботах приділяють увагу особливостям перебігу комунікаційних процесів у науці, аналізують різні види і форми спілкування учених (Мирський, 1976; Онопрієнко, 2008). А. Єфремова досліджує інформаційну взаємодію як нову форму комунікації, аналізує існуючі форми і види Інтернет-комунікацій. Також автор зазначає, що спілкування у віртуальному середовищі Інтернет-технологій робить комунікацію трансграничною і відбувається за допомогою своєрідного дискурсу, що сформувався в комп'ютерних мережах, формує особливий тип спілкування і комунікативні норми (Єфремова, 2014).

Питанням дослідження мережі Інтернет як виду електронної комунікації присвячує роботу О. Бірюкова. Авторка торкається проблеми визначення загального поняття Інтернет-комунікації, її функцій, особливостей і видів у сучасному суспільстві, які вносять нові форми діалогу і спілкування у соціум та всі його сфери. Визначаються також способи Інтернет-спілкування та його лінгвістичні особливості (Бірюкова, 2014). В епоху застосування інформаційних технологій учені не оминули увагою особливостей спілкування в соціальних мережах, зокрема Facebook тощо. Так, J. Monterepe звертає увагу на різні типи невербальних сигналів, що використовуються користувачами в інформаційному обміні (Monterepe, 2014). Отже, як бачимо, сьогодні відбувається поступове проникнення новітніх технологій, зокрема Інтернет-комунікації, в різні сфери життя суспільства – науку, освіту, професійну діяльність, дозвілля тощо, що призводить до формування поняття соціальної присутності, «social presence» (Yildiz, 2009; 46) людини в комунікації та формування нового соціокультурного простору.

Мета і завдання

Поява і розвиток у житті людства інноваційних форм комунікації стає причиною створення віртуальної реальності, яка суттєво змінює форми взаємовідносин між людьми, тягне за собою відчуження людини від реального життя і може призвести до повної заміни реальних речей образами. Замість особистих зустрічей і безпосереднього спілкування люди звикають здійснювати комунікацію у віртуальному просторі,

що позначається як на їхньому особистому житті, так і на роботі. Новітні форми Інтернет-комунікацій не лише відкривають перед людством унікальні можливості творчої самореалізації людини, а й створюють нову соціокультурну реальність, що впливає на всі сфери життя суспільства. Тому виникає необхідність дослідження особливостей функціонування нових форм Інтернет-комунікацій та їхнього впливу на суспільство.

Методологія дослідження

Теоретико-методологічною основою даного дослідження виступають загальнонаукові та спеціальні методи і підходи, за допомогою яких досліджуватиметься динаміка змін у системі комунікацій в умовах інформаційного суспільства. Одним із таких підходів є системний підхід. Його використання зумовлене складністю і мінливістю об'єкта дослідження і дасть можливість простежити і врахувати такі важливі аспекти нових форм Інтернет-комунікацій, як анонімність комунікантів, дистанційність комунікації, швидкість доступу до інформації, високий рівень зворотного зв'язку тощо. Методологічна роль системного підходу полягає в тому, що він дозволяє виявити і проаналізувати як окремі складові й особливості функціонування системи комунікацій, так і забезпечує вивчення об'єкта як єдиного цілого, певної системи. Не зайвим також буде застосування синергетичного підходу, оскільки окремі дослідники (Бирюкова, 2014) відмічають, що нові форми електронних комунікацій розвиваються за мережевою моделлю, для якої характерними є синергетичні та діалогічні аспекти, головною перевагою яких є відкритість для діалогу і можливість самоорганізації.

Результати

Серед найбільш поширених типів Інтернет комунікації, вчені виділяють наступні: (Ефремова, 2014):

1) Людина – комп'ютер. Цей тип комунікації дозволяє отримувати інформацію незалежно від реального місцезнаходження джерела інформації, надсилати і зберігати інформацію на цьому комп'ютері. Мережа Інтернет у цьому випадку виконує роль своєрідного репозитарію інформації. В якості приймача і передавача може виступати планшет чи смартфон.

2) Людина – людина. У цьому виді комунікації користувач може вступати в комунікацію з будь-яким іншим користувачем і здійснювати всі види передачі інформації: за допомогою тексту (електронна пошта), голосу (Інтернет-телефонія) і зображення (відеотелефон, конференція чи спілкування в мережі).

3) Одна людина – багато людей. Традиційний тип масової комунікації, коли інформація надсилається значній кількості людей одночасно. Інтернет-мережа глобалізує і здешевлює цей тип комунікації. В якості репозитарію інформації Інтернет дозволяє створювати архіви, які можуть бути використаними при бажанні значною кількістю людей.

4) Багато людей – одна людина. Цей тип комунікації дозволяє збирати і систематизувати інформацію від багатьох людей.

5) Багато людей – багато людей. Одночасне спілкування великої кількості людей.

Простежимо, яке місце у різних сферах життя суспільства займає кожен тип комунікації. В науці і освіті найчастіше використовується перший і другий типи комунікації. Історія науки говорить, що свого часу науковий журнал був одним із важливих джерел інформації та найбільш вдалим і успішним засобом наукової комунікації, як першоджерело для опублікування результатів наукових досліджень і обміну думками. Саме тому поява нової форми наукового журналу – електронного – зумовила цілу низку змін і в самій системі наукових комунікацій. До переваг електронних журналів слід віднести: швидкість підготовки та поширення публікацій (адже стаття може бути доступною інколи на кілька місяців раніше, ніж у друкованому варіанті журналу); доступність в Інтернеті в будь-який час із будь-якого робочого місця (тобто ученим не потрібно витратити свій дорожочинний час у бібліотеках); можливість «скачувати» електронний текст для подальшої роботи (копіювання, примітки, конспект і т. д.) тощо.

Стрімкий розвиток електронних журналів і їхні безумовні переваги спричиняють навіть прогнози щодо припинення вже в недалекому майбутньому видання традиційних (паперових) журналів. А поява нових форм Інтернет-комунікацій викликали й подальші дискусії у фахових колах навколо моделей наукової комунікації взагалі, а також запропонували альтернативні моделі, серед найбільш відомих нині є «Відкритий доступ» (дві складові цієї ініціативи: Відкритий архів чи Інституційний репозитарій та Журнали відкритого доступу). (Ярошенко, 2006: 150). Як зауважує Т. Ярошенко, ініціатива Відкритого Доступу «стартувала» в 2001 р. як альтернативна модель наукової комунікації, що забезпечує безкоштовний доступ читачів до якісної (рецензованої) наукової літератури у публічному Інтернеті з правом читати, завантажувати, копіювати, розповсюджувати, роздруковувати, посилатися на повнотекстові статті (Ярошенко, 2006: 150-151). Такі наукові цифрові колекції і архіви дають змогу швидко підготувати електронні книжки і навчальні матеріали, полегшують пошук потрібних текстів, сприяють інтеграції до глобальних наукових баз даних, зменшуючи тим самим ступінь наукової ізоляції та створюючи нові можливості для спільних наукових проєктів.

Більше того, для вирішення кардинально нових проблем сучасної науки саме нові форми Інтернет-комунікацій забезпечують об'єднання тимчасових груп учених не лише з різних країн, але й із різних континентів. При цьому їхня комунікація не завжди є безпосередньою: кожен учений може вирішувати якесь одне завдання, спілкуючись за допомогою соціальних мереж. Але надскладні, глобальні наукові проблеми вирішуються колективами вчених, які безпосередньо пов'язані між собою і працюють пліч-о-пліч, як, наприклад, при дослідженні феномену Великого вибуху через застосування андронного колайдера, теж побудованого спільними зусиллями не лише вчених, а й інженерів-програмістів і фахівців з інших галузей науки й виробництва (Дротянко, 2018: 11).

Звісно, мережа Інтернет, електронні бібліотеки, репозитарії тощо є новими способами збереження, обробки і розповсюдження інформації та мають певні переваги. Однак і недоліки – також. Текст знаходиться у новому вимірі – віртуальному. Якщо надрукований текст існував на папері, його читали і обговорювали, дискутували, то «екранна культура передбачає лише циркуляцію інформації. Тут відбувається автоматична деконструкція тексту, його цілісність і архаїчність поступається місцем незліченному багатократному використанню окремих смислових елементів» (Вакулич, 2013). У першу чергу, це пов'язано з появою гіпертексту на різноманітних веб-сторінках, коли текст можна переглядати не в лінійній послідовності, а як систему вказаних можливих переходів («гіперпосилань»). У такому випадку матеріал можна читати нелінійно, переходячи від одного тексту до безлічі інших. Іноді автор таких текстів може бути невідомим або виступати віртуальною особистістю. Це має особливо велике значення для розвитку однієї з важливих соціальних сфер, на яку вплив Інтернет-комунікацій сьогодні особливо значний, – освіти.

Сучасна система освіти все ширше використовує новітні освітні технології для організації дистанційного навчання і отримання неперервної освіти. Однак використання гіпертексту для подання матеріалу, якісно змінює культурний зміст поданого тексту. Адже Інтернет «не терпить книжкової організації тексту, де фрагменти тексту слідує один за іншим, подібно вагонам, зчепленим в єдиний поїзд, згідно з єдиною волею їхнього автора. Інтегрований у всесвітню павутину, текст володіє гіпертекстовими полями, в ньому формуються нові створені "кимось" довільні зв'язки, що значною мірою втрачають свого автора і вибудовану ним смислову закінченість. Текст перетворюється в чорновик» (Вакулич, 2013). Виникає логічне питання: наскільки якісною буде освіта, отримана випускниками вузів, якщо при навчанні використовувати лише «чорновики», автор яких, до того ж, невідомий? У такій моделі освіти функції викладача намагаються звести лише до підготовки гіпертекстових матеріалів, а значення живого діалогу і безпосередньої спілкування у системі «викладач-студент» недооцінюється. Але ж не все можна передати за допомогою віртуального комунікації, адже людина живе в реальному світі і в реальному соціокультурному просторі.

А сьогодні, коли доступ до інформації забезпечують новітні інформаційно-комунікаційні технології, у використанні Інтернет-комунікацій в освіті та науці виявляються певні труднощі, про що вже згадувалося раніше у попередній праці (Скиба, 2018). Серед них, передусім, слід назвати наявність технічного забезпечення (комп'ютери, модеми тощо) в освітніх і наукових закладах, майже повну відсутність методичної бази використання новітніх технологій у освіті, необхідність створення електронних бібліотек тощо. Що стосується останніх трьох типів Інтернет-комунікації (одна людина – багато людей; багато людей – одна людина; багато людей – багато людей), то вони є більш

характерними для спілкування у соціальних мережах.

Обговорення

Що стосується наукової комунікації та освіти, то успішна творча взаємодія вчених у процесі їхньої роботи сьогодні значною мірою залежить від рівня інформаційної культури (мережевого етикету, тикету) учених, дослідників, викладачів і студентів та від їхнього уміння користуватися новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями. У цьому випадку інформаційні технології виступають як інструментальне знання у найбільш загальному значенні «як інтелектуальне знаряддя, засіб, що використовується для досягнення певної мети у процесі соціальної діяльності (практичної чи духовної)...» (Скиба, 2018). Розглянемо, яку роль у суспільному житті відіграє функціонування різноманітних соціальних мереж.

У мережі представлені різноманітні веб-сторінки, що містять дані про людей, про їхні інтереси, захоплення, про новини у світі у сфері політики, науки, культури тощо, на основі яких виникають потім мережеві спільноти. На основі аналізу цих віртуальних мережевих спільнот можна зробити певні висновки, про те, чим саме приваблює людей, особливо молодих, спілкування в соціальних мережах: це отримання нового соціального досвіду і, також, соціалізація в кіберпросторі; це динамізм мережевого простору та активне пізнання світу; це використання технічних новинок, ігрових форм взаємодії, а також Інтернет-технологій для отримання інформації і спілкування (Коновалова, 2016: 93). Тобто соціальні мережі стають могутнім інструментом впливу на формування суспільної думки, на культурне життя людей. Інформація, що циркулює в певних групах соціальних мереж, поступово проникає в індивідуальний мережевий простір, впливаючи на свідомість і на формування мислення окремих комунікантів. Поступово інформаційний вплив на учасників комунікації слабне і для підтримання «безперервного ефекту хвилеподібної мережевої комунікації» (Коновалова, 2016: 93) потрібен новий інформаційний поштовх. У цій якості дуже часто виступають різноманітні «лайки» і «репости». Як вважають окремі учені, зокрема М. Вершинін, Інтернет-комунікації порівняно з традиційними комунікаційними каналами поєднують у собі «сильні сторони кожного з них і тим самим отримують переваги у відношенні можливостей сприйняття інформації, що передається, спрямованості інформаційного потоку, способів подання повідомлень і характер звернень до публіки» (Вершинін, 2001).

Результати деяких опитувань підтвердили, що соціальні мережі є найбільш популярними Інтернет-ресурсами. Близько (87 %) опитаних має свій профіль у мережі, бо відчуває потребу у спілкуванні; (70 %) цікавляться переглядом відео, фото, слухають музику; участь у «групах за інтересами» і «можливість знайомства з новими людьми» вибрали близько 30%. (Медіасфера, 2015). Звісно, за іншими джерелами числа можуть дещо відрізнятись, але, як бачимо, спілкування є одним із

найпоширеніших видів діяльності людини в соціальних мережах, а Інтернет виступає універсальним засобом комунікації.

Сьогодні стало можливим говорити про формування так званої «Інтернет-субкультури» (Боярова, 2009), що має власну мову, ідеологію, внутрішню ієрархію, визначені правила і норми спілкування, навіть формальних і неформальних лідерів, що формують певні спільноти комунікантів. Долучення людини до знання і загальнолюдських культурних цінностей може відбуватися різними шляхами, проте нині цей процес відбувається переважно за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Інтернет-мережа виступає досить ефективним засобом освоєння культурного спадку. Тому не слід забувати, що її «застосування має бути компетентним і доцільним» (Ченбай, 2018: 130), щоб не зашкодити людині. А враховуючи, що Інтернет сприяє розвитку процесу символічного обміну, за якого індивідуальне самопорозуміння людини опосередковується символічними матеріалами з різних джерел, варто зазначити, що в міжкультурному спілкуванні Інтернет виконує роль як культурного стандартизатора через мережевий етикет, нетикет, так і виявляє культурні відмінності (Marcoccia, 2012; 353).

Висновки

В умовах розвитку сучасної цивілізації поява новітніх Інтернет-технологій виступає важливим чинником соціокультурних змін. Мережа Інтернет не лише забезпечує нам доступ до гігантських сховищ інформації, а й допомагає систематизувати, обробляти і пересилати інформацію, зберігати отримані знання. Новітні форми Інтернет-комунікації забезпечують нас засобами для створення нового знання, яке буде доступним для всіх учасників комунікації. З появою нових форм наукових комунікацій (Відкритий доступ та ін.), створенням електронних бібліотек, репозитаріїв стає можливим дистанційне навчання і самонавчання, незалежно від місця перебування комуніканта. Інтернет-комунікації також відіграють певну роль у збереженні, освоєнні і трансляції соціокультурних цінностей. Так, наприклад, багато музеїв, навіть організують можливість віртуального перегляду експозицій і колекцій.

Створена мережею віртуальна комунікація формує свою субкультуру: власні норми, заборони, свою власну емоційну атмосферу, етикет і має свої особливості, на відміну від безпосереднього спілкування в реальному житті. Інтернет-комунікації створюють свій власний соціокультурний простір, стають невід'ємною частиною всіх сфер життя людини, поступово замінюючи процес реальної комунікації віртуальною. А функціонування соціальних мереж сьогодні є важливим не лише для організації особистих контактів, дозвілля, а й для забезпечення професійних зв'язків, отримання освіти тощо.

Список літератури

1. Бирюкова Е. А. Інтернет-комунікація як средство міжкультурного общенія: жанровые и языковые особенности / Е. А. Бирюкова // Язык. словесность. Культура. – 2014. – № 6. – С. 75-98.

2. Боярова К. В. Інтернет як засіб комунікації людей / Боярова К. В. // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Альянс наук: учений – ученому» – 2009. – <http://www.confcontact.com>

3. Вакулич Н. Р. Інтернет комунікації: возможности сохранения и трансляции культурных ценностей / Вакулич Н. Р. // Образование в современном мире: Сб. науч. ст. – Саратов: Изд-во СГУ, – Вып. 8 – 2013. – С. 21-28.

4. Вершинин М. С. Политическая коммуникация в информационном обществе / М. С. Вершинин. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2001. – 252 с.

5. Дротянко Л. Г. Інтенсифікація глобалізаційних процесів в інформаційну еру / Л. Г. Дротянко // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. – К.: НАУ, – №1 (27) – 2018. – С. 9-13.

6. Ефремова А. А. Інтернет-комунікація як средство мобилизации общества // А. А. Ефремова. – 2018. – <https://docplayer.ru>

7. Кастельс М. Інформаційна епоха: економіка, общество и культура / М. Кастельс. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 606 с.

8. Коновалова І. А. Інтернет-сети как средство социальной мобилизации молодежи / І. А. Коновалова // Сацяялогія. Беларуская думка. – № 2. – 2016. – С. 92-96.

9. Медіасфера Беларусі: сацыялагічны аспект / 2015. – <http://iac.gov.by>

10. Мирский Э. М. Проблемы исследования коммуникаций в науке / Э. М. Мирский, В. Н. Садовский // Коммуникация в современной науке. – М.: Прогресс, 1976. – С. 5-24.

11. Оноприенко В. И. Науковедение: поиск системных идей / В. И. Оноприенко – К.: ГП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2008. – 288 с.

12. Резніченко В. А. Електронні бібліотеки: інформаційні ресурси та сервіси / В. А. Резніченко, О. В. Захарова, Е. Г. Захарова. – 2005. – <http://refdb.ru>

13. Скиба І. П. Специфіка інструментального знання в сучасному суспільстві / І. П. Скиба // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. – К.: НАУ. – №1 (27) – 2018. – С. 83-89.

14. Скиба О. П. Новітні технології в освітніх процесах інформаційного суспільства / О. П. Скиба // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. – К.: НАУ. – №1 (27) – 2018. – С. 113-117.

15. Ченбай Н. А. Трансформації духовної культури особистості в умовах становлення інформаційного суспільства / Н. А. Ченбай // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. – К.: НАУ. – 2018. – № 1(27). – С. 129-132.

16. Ярошенко Т. О. Наукові комунікації XXI століття: електронні ресурси для науки та освіти України / Т. О. Ярошенко // Наукові праці. – 2006. – Т. 52. – Вип. 39 – С. 148-154.

17. Marcoccia M. The internet, intercultural communication and cultural variation / M. Marcoccia// Language & Intercultural Communication. – 2012. – Vol. 12. – Issue 4. – P. – 353-368.

18. Matusitz J. Intercultural Perspectives on Cyberspace: An Updated Examination // Journal of Human Behavior in the Social Environment. – 2014. – Vol. 24. – Issue 7. – P. – 713-724.

19. Montepare J. Nonverbal Behavior in the Digital Age: Explorations in Internet Social Communication // Journal of Nonverbal Behavior. – 2014. – Vol. 38. – Issue 4. – P. – 409-411.

20. Yildiz S. Social Presence in the Web-Based Classroom: Implications for Intercultural Communication // Journal of Studies in International Education. – 2009. – Vol. 13. – Issue 1. – P. 46-65

References

1. By'ryukova, E. (2014). Internet-kommunikaciya kak sredstvo mezhkulturnogo obshcheniya: zhanrovye i yazykovye osobennosti [Internet communication as a means of intercultural communication: genre and language features]. *Yazyk. Slovesnost'. Kult'ura, Language, Literature. Culture*, 6: 75-98 [in Russian].

2. Boiarova, K. (2009). Internet yak zasib komunikatsii liudei [The Internet as a means of communication for people]. Retrieved from: <http://www.confcontact.com> [in Ukrainian].

3. Vakulych, N. (2013). Internet kommunikacii: vozmozhnosti sohraneniya i translyacii kul'turnyh cennostej [Internet communications: opportunities for preserving and broadcasting cultural property]. *Obrazovanye v sovremennom myre, Education in the Modern World*. Saratov: Yzd-vo SHU, 8: C. 21-28 [in Russian].

4. Vershynyn, M. (2001). Polytycheskaia kommunykatsiya v ynformatsyonnom obshchestve [Political communication in the information society]. SPb.: Yzd-vo Mykhailova V.A. [in Russian].

5. Drotynko, L. (2018). Intensyfikatsiia hlobalizatsiinykh protsesiv v ynformatsiinu eru [Intensification of global processes in Information]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, Proceedings of the National Aviation University*, 1: 9-13 [in Ukrainian].

6. Efremova, A. (2018). Internet-kommunikaciya kak sredstvo mobilizacii obshchestva [Internet communication as a means of mobilizing society]. <https://docplayer.ru>

7. Kastel's, M. (2000). Informacionnaya epoha: ekonomika, obshchestvo i kul'tura [Information Age: Economy, Society and Culture]. M.: GU VShЭ, 606.

8. Konovalova, I. (2016). Internet-seti kak sredstvo social'noj mobilizacii molodezhi [Internet networks as a means of social mobilization of youth] *Sociologiya. Belaruskaia dumka, Sociology. Belarusian thought*, 2: 92-96 [in Russian].

9. 2015. Medyasfera Belarusy: sotsyolohychesky aspekt [The media sphere of Belarus: the sociological aspect]. Retrieved from: <http://iac.gov.by> [in Russian].

10. Mirskij, T., Sadovskij, V. (1976). Problemy issledovaniya kommunikacij v nauke. [Problems of research communications in science]. *Kommunikaciya v sovremennoj nauke, Communication in modern science*. Moscow: Progress, 5-24.

11. Onoprienko, V. (2008). Naukovedenie: poisk sistemnyh idej [Science: the search for systemic ideas]. K.: GP «Informacionno-analiticheskoe agentstvo» [in Russian].

12. Reznichenko, V., Zaxarova, O., Zaxarova, E. (2005). Elektronni biblioteki: informatsiini resursy ta servisy. [Electronic

libraries: information resources and services]. Retrieved from: <http://refdb.ru> [in Ukrainian].

13. Skyba, I. (2018). Spetsyfika instrumentalnoho znannia v suchasnomu suspilstvi [The specificity of instrumental knowledge in modern society]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, Proceedings of the National Aviation University*, 1: 83-89 [in Ukrainian].

14. Skyba, O. (2018). Novitni tekhnologii v osvityakh protsesakh informatsiinoho suspilstva [Newest technologies in educational processes of information society]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, Proceedings of the National Aviation University*, 1: 113-117 [in Ukrainian].

15. Chenbaj, N. (2018). Transformatsii dukhovnoi kultury osobystosti v umovakh stanovlennia informatsiinoho suspilstva [Transformations of the spiritual culture of the individual in the conditions of formation of the information society]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu, Proceedings of the National Aviation University*, 1: 129-132 [in Ukrainian].

16. Yaroshenko, T. (2006). Naukovi komunikatsii XXI stolittia: elektronni resursy dlia nauky ta osvity Ukrainy [Scientific Communications of the 21st Century: Electronic Resources for Science and Education of Ukraine]. *Naukovi praci*, 39: 148-154 [in Ukrainian].

17. Marcoccia, M. (2012). The internet, intercultural communication and cultural variation. *Language & Intercultural Communication*. Vol. 12, Issue 4: 353-368.

18. Matusitz, J. (2014). Intercultural Perspectives on Cyberspace: An Updated Examination. *Journal of Studies in International Education*. Vol. 24, Issue 7: 713-724.

19. Montepare, J. (2014). Nonverbal Behavior in the Digital Age: Explorations in Internet Social Communication. *Journal of Studies in International Education*. Vol. 38, Issue 4: 409-411.

20. Yildiz, S. (2009). Social Presence in the Web-Based Classroom: Implications for Intercultural Communication. *Journal of Studies in International Education*. Vol. 13, Issue 1: 46-65.

О. П. Скиба

ИНТЕРНЕТ-КОММУНИКАЦИИ В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ: СОЦИОКУЛЬТУРНЫЙ АСПЕКТ

Статья посвящена исследованию особенностей функционирования Интернет-коммуникаций в информационную эпоху. Появление и развитие в жизни человечества Интернет-коммуникаций становится причиной создания виртуальной реальности, которая существенно меняет формы взаимоотношений между людьми. Вместо личных встреч и непосредственного общения люди привыкают осуществлять коммуникацию в виртуальном пространстве, что сказывается на их профессиональной деятельности, учебе, личной жизни, досуге и т.д. Новые формы Интернет-коммуникаций не только открывают перед человечеством уникальные возможности творческой самореализации человека, но и создают новую социокультурную реальность. Поэтому возникает необходимость исследования особенностей функционирования новых форм Интернет-коммуникаций и их влияния на развитие общества.

Ключевые слова: информационное общество, научные коммуникации, информационно-коммуникационные технологии, социальные сети, Интернет-коммуникации, гипертекст.

O. Skyba

INTERNET COMMUNICATIONS IN THE INFORMATION SOCIETY: SOCIO-CULTURAL ASPECTS

Introduction. The article is devoted to the study of the peculiarities of Internet communications functioning in the information age. **The aim and tasks.** Internet communications invasion in the life of humanity causes the virtual reality, which significantly changes the forms of human relations. Instead of personal meetings and direct communication, people get used to communicating in virtual space, which affects their professional activity, study, leisure, and other kinds of activity. Therefore, it is necessary to study the peculiarities of functioning of new forms of Internet communications and their impact on the development of society. **Research methods.** The theoretical and methodological basis of the research is general scientific and special methods and approaches by which the dynamics of changes in the communication system in the conditions of the information society is investigated. One such approach is a synergistic system approach. **Research results.** With regard to scientific communication and education, successful creative interaction of scientists in their work nowadays largely depends on the level of information culture (network etiquette, etc) of scientists, researchers, teachers and students and their ability to use the latest information and communication technologies. In this case, information technology acts as an instrumental knowledge. Also, social networking is becoming a powerful tool for influencing people's public opinion. **Discussion.** Nowadays, when access to information is provided by the latest information and communication technologies, there are some difficulties in using Internet communications in education and science. These include, first of all, the availability of technical support (computers, modems, etc.) in educational and scientific institutions, the almost complete lack of a methodological base for the use of the latest technologies in education, the need for the creation of electronic libraries and more. **Conclusion.** Internet communications form their own socio-cultural space, becoming an integral part of all spheres of human life, gradually replacing the process of real communication with the virtual one. Currently, functioning of social networks is important not only for organizing personal contacts, leisure, but also for providing professional connections, education and more.

Keywords: information society, scientific communications, information and communication technologies, social networks, Internet communications, hypertext.